

เทคนิคการเล่าเรื่อง: เครื่องมือสอนที่มีศักยภาพ STORYTELLING TECHNIQUE AS A HIGH POTENTIAL TEACHING TOOL

พัชรา วาณิชวสิน*
Patchara Vanichvasin
Feduprv@ku.ac.th

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900
Department of Vocational Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok 10900 Thailand

*Corresponding Author E-mail: feduprv@ku.ac.th

(Received: April 22, 2019; Revised: July 10, 2019; Accepted: November 29, 2019)

ABSTRACT

This paper aims to present storytelling technique as a high potential teaching tool, which can be applied in a variety of dimensions such as knowledge management to transfer and exchange knowledge in subjects studied, communication to make understanding and attention to teaching in classroom, and learning to achieve the established learning objectives only if the application of storytelling technique is based on the understanding of definition of storytelling, its importance, components, types, advantages, disadvantages, and steps of storytelling technique. This paper expects to give knowledge, understanding and interest in application including the ability to plan the use of storytelling technique as a high potential teaching tool with effectiveness and efficiency.

Keywords: storytelling technique; high potential; teaching tool

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเทคนิคการเล่าเรื่องในฐานะเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นในมิติการใช้เป็นเครื่องมือจัดการความรู้เพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในรายวิชาที่สอน มิติการใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความน่าสนใจให้กับการสอนในห้องเรียน และมิติการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่การบรรลุตามวัตถุประสงค์การสอนได้ด้วยถ้ามีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ ประเภท ข้อดี ข้อจำกัด ขั้นตอนของเทคนิคการเล่าเรื่อง ประโยชน์ที่ได้ และแนวทางการนำไปใช้ โดยบทความนี้คาดหวังให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและความสนใจที่จะประยุกต์ใช้ รวมทั้งสามารถวางแผนการประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ: เทคนิคการเล่าเรื่อง ศักยภาพ เครื่องมือสอน

บทนำ

การสอนที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน มีเครื่องมือสอนมากมายที่ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยผู้สอนสามารถเลือกใช้เครื่องมือสอนต่างๆ สร้างบรรยากาศการสอนและการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น [1] และการเรียนรู้สามารถเป็นไปอย่างสนุกสนานได้ถ้าผู้สอนเลือกใช้เครื่องมือสอนที่น่าสนใจ [2]

เครื่องมือสอนมีอยู่มากมายที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอนได้ และเทคนิคการเล่าเรื่องก็จัดเป็นเครื่องมือสอนอีกเครื่องมือหนึ่งที่มีศักยภาพและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีและมีคุณภาพเนื่องจากเป็นเทคนิคที่น่าสนใจ [3] และสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ทุกวัยและทุกระดับความสามารถ [4] ซึ่งมีการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องอย่างแพร่หลายในการศึกษา [5] เพราะเมื่อใช้เป็นเครื่องมือสอนในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือจัดการความรู้ เครื่องมือสื่อสาร หรือเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ก็สามารถช่วยให้การจัดการความรู้เป็นไปอย่างราบรื่นเมื่อต้องถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากประสบการณ์ นอกจากนี้ยังช่วยสื่อสารนำไปสู่ความเข้าใจตรงกันและน่าสนใจที่จะเรียนรู้ รวมทั้งการเรียนรู้เป็นไปได้ดีขึ้นและบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ทั้งหมดด้วยศักยภาพของเทคนิคการเล่าเรื่องเมื่อประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอน จะเห็นได้ว่า เทคนิคนี้ช่วยให้การสอนเป็นไปได้ดีด้วยดีและสามารถยกระดับการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นไม่ว่าจะใช้ในมิติใดๆ ก็ตาม

ดังนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ ประเภท ข้อดี ข้อจำกัด ขั้นตอน ประโยชน์ที่ได้และแนวทางการนำไปใช้ในมิติต่างๆ รวมทั้งผลการประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพจากงานวิจัยต่างๆ จะช่วยให้การประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพนำไปสู่ความสำเร็จในการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ความหมายของเทคนิคการเล่าเรื่อง

เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นการสื่อสารแนวคิด ความเชื่อ ประวัติส่วนตัว และบทเรียนชีวิต [6] ผ่านการเล่าเรื่องในรูปแบบบันเทิงชวนให้ประทับใจ หรือน่าทึ่ง [7] ซึ่งถือเป็นวิธีดั้งเดิมในการส่งผ่านข้อมูลซับซ้อนและหลากหลายมิติ [8] ดังที่ Caine et al. [9] กล่าวไว้ว่า เทคนิคการเล่าเรื่องนับเป็นวิธีแรกๆ ที่ผู้คนสามารถเข้าถึง แสดงออกและเก็บข้อมูลหรือองค์ความรู้ต่างๆ ไว้ได้ โดยเรื่องที่นำมาเล่านั้นเกี่ยวกับการเล่าประสบการณ์ส่วนตัว เหตุการณ์ในชีวิตและสถานการณ์ต่างๆ [10] มีการนำเทคนิคการเล่าเรื่องมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในหลากหลายรูปแบบเพื่อช่วยอธิบายประเด็นที่ซับซ้อน [11], [12] บอกเล่าเหตุการณ์ [12] นำเสนอมุมมองที่แตกต่าง [12], [13] ปูความเชื่อมโยง [12], [14] สร้างความบันเทิง [13] และสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ [8], [12], [13], [14]

เทคนิคการเล่าเรื่องจึงจัดเป็นเครื่องมือทรงพลังที่ทำให้เห็นภาพชัดเจนและช่วยปลูกเร้าอารมณ์ [18] บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการประยุกต์ใช้เมื่อนำไปใช้ในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสอน

ความสำคัญของเทคนิคการเล่าเรื่อง: เครื่องมือสอนที่มีศักยภาพ

เทคนิคการเล่าเรื่องได้รับการยอมรับแล้วว่า เป็นเครื่องมือสอนที่เป็นธรรมชาติและมีประสิทธิภาพสูง เพราะเมื่อนำเทคนิคการเล่าเรื่องมาใช้ประกอบการสอน เรื่องเล่าอาจมาในรูปแบบของตัวอักษร การเล่าเรื่องแบบปากเปล่า หรือสื่อการสอนต่างๆ โดยผู้สอนสามารถนำเสนอเรื่องเล่าเป็นกรณีศึกษา บทบาทสมมติและการจำลองสถานการณ์ก็ได้ [16]

การประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องในรูปแบบต่างๆ ดังที่กล่าวมาช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้นด้วยการสร้างให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในข้อมูลที่ได้รับผ่านเรื่องเล่ามากกว่าวิธีการสอนแบบเดิมๆ ที่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเท่าที่ควร [17] ซึ่ง Rossiter [5] เชื่อว่า เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้ในระดับที่เครื่องมือสอนอื่นๆ ไม่สามารถเทียบได้

นอกจากนี้ เทคนิคการเล่าเรื่องยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียนให้ดีขึ้นเพราะเรื่องเล่าที่ดีช่วยให้ผู้เรียนผ่อนคลายและลดความกลัวในการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน บางครั้งแฝงด้วยอารมณ์ขัน [16] อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นอารมณ์ทำให้เรียนรู้ได้ดีขึ้นเพราะประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์นั้นได้รับการจัดเก็บและจดจำได้ง่ายกว่า [15]

องค์ประกอบของเทคนิคการเล่าเรื่อง

Fog et al. [18] ระบุว่า เรื่องเล่ามีองค์ประกอบหลักอยู่ 4 ประการ คือ ประเด็นเรื่อง ปมความขัดแย้ง ตัวละครและเค้าโครงเรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อันดับแรก ประเด็นเรื่องต้องชัดเจน โดยปกติ เรื่องเล่ามาจากประเด็นที่มีฐานความคิดหรือคตินิยมที่ทำหน้าที่เสมือนประเด็นหลักตลอดทั้งเรื่อง เช่น คตินิยมของเรื่องโรมิโอและจูเลียต คือ รักแท้สามารถชนะทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าแม้แต่ความตาย ด้วยคตินิยมเช่นนี้ ผู้ชมจะเข้าใจและสะท้อนคิดจากประเด็นที่แฝงในเรื่องเล่าได้ดี และเรื่องเล่าควรมีประเด็นหลักเพียงประเด็นเดียว

อันดับสอง ปมความขัดแย้ง ซึ่งเป็นแรงผลักดันของเรื่องเล่าที่ดี เพราะปราศจากปมความขัดแย้ง ก็ไม่มีเรื่องเล่า ธรรมชาติของคนมักมองหาความสามัคคีและความสมดุล เมื่อพบเจอปัญหา คนต้องจัดการกับปัญหานั้นเพื่อรักษาความสามัคคี เรื่องเล่าจึงถูกขับเคลื่อนด้วยการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความสามัคคี อย่างไรก็ตาม ปมความขัดแย้งไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องไม่ดีเสมอไป บ่อยครั้งที่ปมความขัดแย้งเป็นเรื่องราวการต่อสู้ระหว่างความดีกับความชั่วที่ผู้เล่าสื่อสารมุมมองตัวเอง โดยปมความขัดแย้งเหล่านี้สามารถคลี่คลายหรือกระตุ้นความอยากรู้ของผู้ชมพยายามช่วยแก้ไขปมความขัดแย้งเหล่านี้

อันดับสาม ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญ เรื่องเล่าจะเข้มข้นขึ้นเมื่อผู้ชมมองตัวละครออก โดยทั่วไป เรื่องเล่าเริ่มจากตัวละครหลักหรือวีรบุรุษที่มีเป้าหมายบางอย่าง แต่หนทางที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นเต็มไปด้วยอุปสรรคเนื่องจากมีศัตรูตัวร้ายพยายามขัดขวางจนทำให้เกิดเป็นปมความขัดแย้ง ศัตรูตัวร้ายอาจมาในรูปแบบแตกต่างกันทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ เช่น ลูกค้ายาที่ขาดความมั่นใจในสินค้าของบริษัทหรือพนักงานที่ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถตัวเอง ศัตรูตัวร้ายในฐานะตัวละครที่ช่วยผลักดันจะขัดขวางวีรบุรุษไม่ให้ทำงานบรรลุตามเป้าหมาย วีรบุรุษต้องคอยต่อสู้ด้วยความพยายามที่จะแก้ไขปมความขัดแย้งของเรื่องเล่า

อันดับสุดท้าย เค้าโครงเรื่องสามารถแบ่งออกเป็นสามส่วน คือ บทนำ เนื้อเรื่อง และตอนจบ ในส่วนของบทนำ มีการกำหนดฉากเริ่มต้น ส่วนเนื้อเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งเพื่อสร้างปมความขัดแย้งและตัวแปรต่างๆ ให้กับเรื่องเล่า เมื่อปมความขัดแย้งเข้มข้นขึ้นแล้วคลี่คลายลงก็จะกลายเป็นจุดจบของเรื่องเล่าไปในที่สุด

ขณะที่ Morgan & Dennehy [15] นำเสนอองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบด้วยกันที่ช่วยยกระดับเรื่องเล่าให้กลายเป็นเรื่องเล่าที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีองค์ประกอบตามลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. สภาพแวดล้อม หมายถึง การบรรยายให้เห็นถึงช่วงเวลา สถานที่ ตัวละครและบริบทที่เกี่ยวข้องให้ผู้ชมได้จินตนาการหรือรู้สึกได้ถึงสภาพแวดล้อมที่บรรยายไว้
2. การสร้างเหตุการณ์ หมายถึง ลำดับเหตุการณ์ที่บ่งบอกว่า บางสิ่งบางอย่างกำลังจะเกิดขึ้น (โดยปกติเป็นความขัดแย้งบางประการ) เพื่อสร้างความระทึกใจ ความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจ
3. วิกฤติ หมายถึง จุดสำคัญหรือประเด็นสูงสุดของเรื่องเล่า ซึ่งใช้เพื่อแนะนำประเด็นใหม่และ/หรือจุดพลิกผันในเรื่องเล่า
4. การเรียนรู้ หมายถึง การบ่งชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ตัวละครสำคัญได้เรียนรู้ ซึ่งถือเป็นบทเรียนที่ได้รับจากเรื่องเล่า
5. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมของตัวละคร หมายถึง การรับรู้ และความสามารถของผู้เล่าเรื่องที่มุ่งให้ผู้ชมเกิดการเรียนรู้และได้รับคำเตือนไม่ให้คิดไปเองว่า เข้าใจบทเรียนของเรื่องเล่าแล้ว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เทคนิคการเล่าเรื่องมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ ประเด็นเรื่อง ปมความขัดแย้ง ตัวละคร และเค้าโครงเรื่องที่ทำให้เรื่องๆ นั้นกลายเป็นเรื่องเล่า แต่การยกระดับให้เรื่องเล่าเป็นเรื่องเล่าที่ดีและมีคุณภาพควรคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ประการ คือ สภาพแวดล้อม การสร้างเหตุการณ์ วิกฤติ การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมของตัวละคร หากเรื่องเล่านี้มีครบทุกองค์ประกอบ การประยุกต์ใช้เทคนิคเรื่องเล่าย่อมนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการได้ดียิ่งขึ้น

ประเภทของเรื่องเล่าที่ใช้เป็นเครื่องมือสอน

Andrews, Hull, & Donahue [19] แบ่งประเภทเรื่องเล่าตามความหมาย วัตถุประสงค์การนำไปใช้และผลลัพธ์ที่แตกต่าง เมื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้คือ

1. การสอนที่เน้นกรณีศึกษาเป็นหลัก (Case-based Instruction) โดยกรณีที่น่ามาเล่าคือ เรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต การสอนในลักษณะนี้ช่วยแก้ไขปัญหาค้นหาแนวทางการแก้ไขโดยให้ผู้เรียนวางตัวเองอยู่ในบริบทของเรื่องเล่า [20] ผู้เรียนต้องค้นหาข้อเท็จจริงที่สำคัญและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเนื่องจากเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว ผู้เรียนจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์หรือกระบวนการที่เกิดขึ้นไปแล้วได้ แต่ต้องประยุกต์ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และทฤษฎีต่างๆ ร่วมกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่เพื่อตั้งสมมติฐานว่า ทำไมข้อเท็จจริงจึงเป็นแบบนี้ ข้อดีของกรณีศึกษาคือ ผู้เรียนได้รับข้อมูลสำคัญจากข้อเท็จจริงที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่า [21]

2. การสอนที่เน้นปัญหาเป็นหลัก (Problem-based instruction) โดยวิธีนี้เหมาะที่จะสอนการแก้ไขปัญหาที่ปราศจากโครงสร้าง กฎเกณฑ์หรือตัวแปรต่างๆ [22] ซึ่งวิธีการสอนแบบนี้ต้องยอมให้ผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ปัญหาเป็นปัญหาลงมือหรือกำหนดขึ้นก็ได้แล้วนำมาใช้เป็นกลไกสื่อสารความรู้ไปยังผู้เรียน การเรียนรู้แบบนี้มักเกิดขึ้นในรูปแบบการทำงานเป็นทีม ซึ่งสมาชิกในทีมช่วยกันค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา [23] ผู้สอนอาจช่วยการเรียนรู้ แต่ผู้เรียนและสมาชิกในทีมต้องรับผิดชอบกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาลงมือแล้วประยุกต์ใช้ข้อเท็จจริงและทักษะเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา [24]

3. การสอนที่เน้นสถานการณ์เป็นหลัก (Scenario-based instruction) โดยวิธีนี้ระบุเกณฑ์แก้ไขปัญหาลงมือ แต่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ก็ได้ ซึ่งผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์และสร้างผลลัพธ์ที่แตกต่างออกไปตามการตัดสินใจและการกระทำของตนเอง สถานการณ์เหล่านี้อาจเป็นเรื่องแต่งหรือเรื่องจริง บ่อยครั้งที่สถานการณ์มาจากเรื่องราวในอดีต [25] ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์อย่างตื่นตัว และสามารถระบุลักษณะของการปฏิบัติการได้ ขณะที่หลายๆ สถานการณ์นำมาจากกรณีที่เกิดขึ้นจริง บางครั้งอาจปรับเปลี่ยนได้บ้างเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การสอนและการประเมินผลการปฏิบัติ วิธีสอนแบบนี้ช่วยให้สถานการณ์กลายเป็นแหล่งลองใช้ทักษะ วิธีการและกระบวนการใหม่ๆ ที่ใช้แก้ปัญหาลงมือการทำงาน ผู้เรียนจะได้รับบทเรียนอันมีค่าจากประสบการณ์ตรง โดยวัตถุประสงค์หลักของวิธีนี้ก็คือ การปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

4. การสอนที่เน้นการเล่าเรื่อง (Narrative-based Instruction) โดยวิธีนี้จะช่วยแก้ปัญหาลงมือ ค้นหาแนวทางแก้ไข และผู้เรียนภายใต้บริบทของเรื่องเล่า [26] ผู้เล่าเรื่องหรือผู้บรรยายสามารถควบคุมข้อมูลที่รับจากผู้เรียน การเล่าเรื่องอาจเป็นเรื่องแต่งหรือเรื่องจริงก็ได้เพื่อสร้างอารมณ์ร่วม เรื่องเล่ามักถูกเล่าเพื่อความบันเทิงและแสดงให้เห็นเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องโดยไม่จำเป็นต้องเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ตามลำดับเหตุการณ์จริงก็ได้

แต่ละวิธีที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า การเล่าเรื่องในแต่ละรูปแบบมีการนำเสนอข้อมูลตามลำดับความสำคัญและเลือกใช้กลไกกระตุ้นความสนใจแตกต่างตามวัตถุประสงค์การนำไปใช้ อันนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่แตกต่างเมื่อไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอน

ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคการเล่าเรื่อง

Asian Productivity Organization [27] และ Richter & Koppett [17] กล่าวว่า เทคนิคการเล่าเรื่องมีข้อดีดังนี้คือ

1. เทคนิคการเล่าเรื่องสามารถถ่ายทอดความรู้ในตนได้ดีเนื่องจากเทคนิคนี้ถ่ายทอดบริบทที่เกี่ยวข้องผ่านเรื่องเล่าได้มากกว่าวิธีอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อเรื่องเล่านั้นมีการเล่าผ่านบุคคลที่มีประสบการณ์อย่างกว้างขวางในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้เรื่องเล่านั้นมีพลังในการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ได้มากยิ่งขึ้น

2. เทคนิคการเล่าเรื่องช่วยสานสายสัมพันธ์ได้ดี เพราะการเล่าเรื่องถ่ายทอดข้อมูลส่วนตัวของผู้เล่าในปริมาณมากพอผ่านเรื่องเล่า สีหน้าท่าทางขณะเล่า น้ำเสียงที่เปล่งออกไป ท่าทางที่ใช้ประกอบ เป็นต้น ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง บ่อยครั้งนำไปสู่การก่อตั้งกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติที่เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างสรรค์ความรู้ต่อเนื่องกันไป

3. เทคนิคการเล่าเรื่องสร้างความหลงใหลให้กับผู้ฟัง ส่วนที่เยี่ยมที่สุดของการเล่าเรื่องคือ เรื่องเล่าสามารถเข้าถึงสมองส่วนที่เป็นเหตุเป็นผลและส่วนที่เป็นอารมณ์ได้ดี ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือ เรื่องเล่าสามารถเปลี่ยนกรอบแนวคิดและพฤติกรรมของคนให้แลกเปลี่ยนและสร้างสรรค์ความรู้ได้มากกว่าเดิม

4. เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นเพราะการบรรยายเรื่องเล่าให้เห็นภาพชัดเจนทำให้วิเคราะห์ตัวละครได้ง่ายและเกิดการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ของตัวเอง [16]

5. เทคนิคการเล่าเรื่องนั้นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นอารมณ์ มีความบันเทิง และเห็นภาพชัดเจน จนทำให้ผู้เรียนสามารถเก็บรักษาเนื้อหาที่เรียนไว้ในรูปแบบเรื่องเล่าได้ [15], [17] นอกจากนี้เทคนิคการเล่าเรื่องยังสามารถสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้ เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับเหตุการณ์ที่มีประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมหรือกิจกรรมการแก้ไขปัญหา [28]

Davidson [29] และ Weimer [30] ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของเทคนิคการเล่าเรื่องไว้ดังนี้คือ

1. เทคนิคการเล่าเรื่องต้องใช้เวลาเตรียมก่อนนำไปประยุกต์ใช้เนื่องจากกว่าจะถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องเล่าที่ดีได้นั้น ต้องผ่านการออกแบบและวางแผนมาเป็นอย่างดีที่จะให้เรื่องที่เล่านั้นนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการได้อย่างแท้จริง

2. เทคนิคการเล่าเรื่องอาจไม่เหมาะกับผู้เรียนบางสไตล์ เพราะเรื่องเล่าบางเรื่องอาจต้องใช้วิธีอ่านเท่านั้นจึงจะเรียนรู้ ขณะที่ผู้เรียนสไตล์ชอบฟังจะมีความถนัดที่จะฟังมากกว่าการอ่าน เมื่อผู้เรียนสไตล์เหล่านั้นต้องมาอ่านเรื่องเล่าก็จะเกิดความรู้สึกไม่ชอบอ่าน พอผู้เรียนไม่ชอบอ่านก็จะเกิดอาการไม่อยากเรียนรู้ผ่านเทคนิคเรื่องเล่าแบบที่ต้องอ่านเช่นนี้

3. เทคนิคการเล่าเรื่องอาจเป็นเครื่องมือสอนที่ผู้สอนชอบมากกว่าผู้เรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่เน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่เน้นที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางมากกว่าเพราะผู้สอนเลือกใช้วิธีสอนที่ชื่นชอบมากกว่าเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม

ขั้นตอนของเทคนิคการเล่าเรื่อง

Rooney, Lawlor & Rohan [31] ได้วิเคราะห์ขั้นตอนของเทคนิคการเล่าเรื่องไว้ดังนี้คือ

1. ระบุประเภทของเรื่องเล่า ลักษณะตัวละครเค้าโครงเรื่อง วาทศิลป์และแก่นของเรื่อง ซึ่งขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการเลือกรูปแบบของเรื่องเล่า บทนำ เนื้อเรื่อง และตอนจบ โดยมีเค้าโครงเรื่องที่สามารถนำมาวิเคราะห์และระบุถึงประเภทของเรื่องเล่าได้
 2. ประเมินอารมณ์ที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่า การบรรยายถึงอารมณ์ความรู้สึกระหว่างเล่าประสบการณ์ช่วยให้ผู้ฟังเกิดความเห็นอกเห็นใจ อีกทั้งยังช่วยให้เรื่องเล่าที่มีความลึกซึ้งและสอดคล้องกับบริบทที่เล่าอีกด้วย [32] ยิ่งไปกว่านั้น การผูกอารมณ์เข้ากับเหตุการณ์ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับเรื่องเล่า ซึ่งการบ่งบอกถึงอารมณ์ช่วยเสริมบทสรุปของเรื่องเล่าได้ว่า ถ้าเรื่องเล่านั้นเป็นโศกนาฏกรรม ก็ควรต้องแสดงออกให้เห็นถึงอารมณ์ต่างๆ เช่น ความโกรธ ความเกลียด เป็นต้น
 3. ค้นหาจินตนาการ ความปรารถนาและความต้องการที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่า โดยความต้องการและความปรารถนาที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเผยให้เห็นเจตนาของเรื่องเล่า จะรู้ว่เจตนาที่เข้าใจนั้นถูกต้องหรือไม่ตรวจสอบได้จากเรื่องเล่าเรื่องนั้นว่า มีความไม่สมเหตุสมผลหรือไม่สมจริงที่ไม่สอดคล้องกับเจตนาที่ต้องการจะสื่ออยู่หรือไม่
 4. ทำความเข้าใจความหมายและคุณค่าของเรื่องเล่าที่มีต่อผู้ชม ในขั้นตอนนี้จะมีการกำหนดเคราะห์กรรม เหตุการณ์และสิ่งที่เกิดขึ้นต่างๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์ตามลำดับเวลาที่กำหนด การติดตามจุดสูงสุดของเรื่องเล่าสามารถดูได้จากภาวะวิกฤตและภาวะคลี่คลายที่อยู่ในเค้าโครงเรื่องเล่า นั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเรื่องเล่าตลอดทั้งเรื่อง
- จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนของเทคนิคการเล่าเรื่องมีทั้งหมด 4 ขั้นตอนสำคัญได้แก่ ระบุประเภทเรื่องเล่า ประเมินอารมณ์ที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่า ค้นหาความปรารถนาหรือเจตนาที่ซ่อนอยู่ และทำความเข้าใจความหมายและคุณค่าของเรื่องเล่า ซึ่งทั้งหมดช่วยให้การสร้างสรรค์เรื่องเล่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือสอนที่มีศักยภาพในมิติต่างๆ

เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือที่พิสูจน์แล้วว่า เป็นเครื่องมือสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ [16] ผู้นำที่ยิ่งใหญ่จากหลากหลายแขนง (เช่น ทางศาสนา การเมือง การศึกษาและทหาร) ต่างใช้เรื่องเล่าเป็นเครื่องมือสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น นิยายเปรียบเทียบ ตำนาน เรื่องปรัมปรา นิทานและตัวอย่างชีวิตจริงเพื่อถ่ายทอดข้อมูลสำคัญผ่านเรื่องเล่าอื่นๆ [33], [34] และไม่ว่าเรื่องเล่าจะเป็นเรื่องแต่งหรือเรื่องจริงก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพได้ [19]

ขณะที่ Zhao [35] อธิบายว่า เรื่องเล่าที่นำมาใช้สอนควรเลือกอย่างระมัดระวังเพื่อแสดงให้เห็นและอธิบายให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเครื่องมือสอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนคิดต่อยอดจากเรื่องเล่าไปสู่ข้อสรุปเชิงลึก ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่าอื่นๆ

เทคนิคการเล่าเรื่องจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพในมิติที่หลากหลาย เนื่องจากเป็นรูปแบบการสื่อสารที่แพร่หลายและมีศักยภาพในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครื่องมือจัดการความรู้ [12] โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

มิติแรก – การจัดการความรู้

การใช้เทคนิคเรื่องเล่าเป็นเครื่องมือสอนเพื่อจัดการความรู้เนื่องจากเทคนิคนี้ช่วยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งกลเม็ดเคล็ดลับต่างๆ เพื่อสื่อสารบทเรียน ประเด็นซับซ้อน แนวคิดและการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผล [36] เนื่องจากเทคนิคนี้เป็นวิธีจัดการความรู้จากประสบการณ์ในบริบทจริง รวมทั้งช่วยหล่อเลี้ยงและเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ [37] การจัดการความรู้จะยิ่งดีขึ้นเมื่อนำเรื่องเล่าที่เป็นตัวอย่างความรู้ที่ดีที่สุดและการถ่ายทอดความรู้ไปใช้ [38] เพราะเรื่องเล่าที่มีเจตนาชัดเจนมักดึงดูดความสนใจดีกว่าการถ่ายทอดความรู้รูปแบบอื่นๆ [39] ซึ่งวัตถุประสงค์เป็นได้ตั้งแต่เพื่อความบันเทิงไปจนถึงเพื่อการสอน

Dalkir & Wiseman [40] รายงานว่า มีการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องในการจัดการความรู้มากขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่ MA & Keppel [41] กล่าวว่า เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ขณะที่ Reamy [38] ระบุว่า การเล่าเรื่องเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการก้าวข้ามผ่านจากข้อมูลไปสู่องค์ความรู้และเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการจัดเก็บและถ่ายทอดความรู้ในตน ส่วน Snowden [42] กล่าวว่า การเล่าเรื่องได้รับการพิจารณาว่า เป็นทักษะดั้งเดิมแต่ในบริบทใหม่ของการจัดการความรู้ และ Savita, Hazwani & Kalid [43] เสริมว่า เทคนิคการเล่าเรื่องกลายเป็นเครื่องมือจัดการความรู้เพื่อจับและถ่ายทอดองค์ความรู้ภายใน

องค์กรไปแล้ว ในขณะที่ Groff & Jones [44] เห็นด้วยว่า เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นวิธีการที่ใช้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และข้อมูล

การวิจัยและวรรณกรรมมากมายเกี่ยวกับบทบาทของเทคนิคการเล่าเรื่องที่มีผลต่อการถ่ายโอนองค์ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ [45] ซึ่ง Savita, Hazwani & Kalid [43] กล่าวว่า เทคนิคการเล่าเรื่องได้รับการใช้เป็นเครื่องมือจัดการความรู้เพื่อจัดเก็บและถ่ายโอนองค์ความรู้ภายในองค์กรเนื่องจากการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในทันทีช่วยให้ผู้เล่าเรื่องสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ในตนเองและสื่อสารออกมาด้วยความรู้สึกได้ดี จึงช่วยให้ผู้เล่าเรื่องถ่ายทอดเรื่องราวได้มากกว่าที่รู้เสียอีก [46]

การใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพช่วยจัดการความรู้ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนดังงานวิจัยของ Vanichvasin [47] ที่ได้ทำการวิจัยโดยประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องในรูปแบบนิยายในหัวข้อวิจัยเรื่อง The Development of a Novel using Storytelling Technique as a Knowledge Management Tool to Promote Student Learning in Knowledge Management Subject และผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนใช้เทคนิคการเล่าเรื่องอยู่ที่ 67.15 และหลังใช้อยู่ที่ 74.42 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ค่าเฉลี่ยหลังใช้สูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบอีกด้วยว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับสูง ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.54) โดยผู้เรียนกล่าวว่า เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นวิธีจัดการความรู้ที่ดี แปลกใหม่ สนุกสนาน น่าสนใจและสอดแทรกความรู้สำคัญทำให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นรูปแบบการจัดการความรู้ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ LeBlanc & Hogg [12] ที่เห็นด้วยว่า เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือจัดการความรู้ที่มีประโยชน์เนื่องจากทำให้ข้อมูลมีความหมาย เปลี่ยนองค์ความรู้ในตนเองไปเป็นองค์ความรู้เชิงประจักษ์ และสามารถถ่ายทอดข้อมูลให้ง่ายต่อการเรียนรู้ รวมทั้งยังได้นำเสนอตัวอย่างความสำเร็จขององค์กรชั้นนำต่างๆ มากมาย เช่น NASA, EduTech, Bristol-Myers Squibb, GE, Disney, Nike, Wendy's, และ FedEx ที่ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยพนักงานขององค์กรอย่าง EduTech กล่าวว่า เรื่องเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ช่วยให้ทีมงานเรียนรู้จากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงสิ่งที่ต้องทำเมื่ออ่านเรื่องเล่าเหล่านั้นแล้ว [11]

ดังนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้งานสามารถทำได้โดยนำเทคนิคการเล่าเรื่องไปจัดเก็บความรู้ที่จำเป็นในรายวิชาที่ต้องการและจัดการให้เรื่องเล่าอยู่ในรูปแบบนิยายหรือสื่ออื่นๆ ที่สอดแทรกทั้งสาระสำคัญและความบันเทิงเพื่อใช้ประกอบการสอนเนื้อหา

มิตที่สอง – การสื่อสาร

Alterio [13] ได้กล่าวไว้ว่า เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นวิธีสื่อสารอันทรงพลังและยั่งยืนที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารประสบการณ์และความบันเทิงที่คาดหว้ง ซึ่งการสื่อสารอันทรงพลังนี้ช่วยสร้างความน่าสนใจ ความเข้าใจและการจดจำในเรื่องที่เล่าเพื่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร เรื่องเล่าจากการพูดหรือการเขียน การถ่ายทอดเรื่องจริงและ/หรือเรื่องแต่งล้วนมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารแฝงอยู่ในเรื่องเล่าเหล่านั้น เช่น สื่อสารเพื่อให้ความรู้ ให้แนวปฏิบัติ ให้กำลังใจ เป็นต้น ส่งผลให้เรื่องเล่าสามารถเข้าถึงผู้ฟังและ/หรือผู้อ่านได้มากกว่าและสามารถสร้างอารมณ์ร่วมได้ดีกว่า

เทคนิคการเล่าเรื่องจึงกลายเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่ดีเพราะการสื่อสารที่ดีจำเป็นต้องใช้เรื่องเล่าและนักสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต่างก็ใช้เรื่องเล่าประกอบการสื่อสาร [48] อันที่จริง มีการใช้เรื่องเล่ามาหลายศตวรรษในฐานะเครื่องมือสื่อสารอันทรงพลัง เรื่องเล่ายังคงสร้างความสนุกสนานด้วยความน่าสนใจเพราะเรื่องเล่าดึงดูดใจ ช่วยให้อรรถาธิบายละเอียดผ่านการเชื่อมโยงเรื่องราว และทำให้ข้อเท็จจริงมีชีวิตชีวาเมื่อนำมาบรรจุไว้ในเหตุการณ์ส่วนตัว [49] หน้าที่ของเรื่องเล่าเมื่อใช้เป็นเครื่องมือการสื่อสารมีอยู่ 3 หน้าที่ด้วยกันคือ 1. เรื่องเล่าช่วยเพิ่มพลังให้กับผู้เล่าเรื่องและช่วยให้ผู้เล่าเรื่องสร้างบรรยากาศการเล่าเรื่องได้ดีขึ้น 2. เรื่องเล่าเป็นการส่งสารที่เป็นข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากสามารถเก็บคุณค่าและข้อมูลประเภทต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และ 3. เรื่องเล่าสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการคิดได้ด้วย [48]

การใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพช่วยในการสื่อสารทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนดังงานวิจัยของ Vanichvasin [50] ที่ได้ทำการวิจัยโดยประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องในรูปแบบของนิยายในหัวข้อวิจัยเรื่อง Developing a Novel Using Storytelling Technique as a Communication Tool to Enhance the Effectiveness of Communication และผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.56) โดยผู้เรียนพบว่า เทคนิคการเล่าเรื่องนี้เป็นวิธีใหม่ที่ดี ทันสมัยและน่าสนใจในการสื่อสารเนื้อหาของวิชาที่เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hartling et al. [51] ที่ได้ทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง Storytelling as a communication tool for health consumers: development of an intervention for parents of children with croup. Stories to communicate health information โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองของคนที่ที่เป็นเด็กขึ้นชอบการใช้เรื่องเล่าเป็นเครื่องมือสื่อสารข้อมูลทางการแพทย์เนื่องจากเรื่องเล่าและภาพประกอบช่วยให้เข้าใจข้อมูลทางการแพทย์ง่ายกว่าการให้ข้อมูลทางการแพทย์แบบเดิมๆ

ดังนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้งานสามารถทำได้โดยนำเทคนิคการเล่าเรื่องไปออกแบบการสื่อสารเนื้อหาในรายวิชาที่ต้องการในรูปแบบของเรื่องเล่าที่ใช้ภาษาเข้าใจง่าย รวมทั้งมีภาพประกอบกระตุ้นความสนใจและความเข้าใจเพื่อใช้ประกอบการสอนเนื้อหา

มิตีสาม – การเรียนรู้

เทคนิคการเล่าเรื่องได้รับการใช้ในการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ การอธิบายและสร้างความบันเทิง [52] เนื่องจากสามารถสร้างการมีส่วนร่วมและความบันเทิงให้กับผู้เรียน ขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้เรียนจดจำข้อเท็จจริงได้ง่ายยิ่งขึ้น [5] ขณะที่ McDrury & Alterio [53] เห็นด้วยว่า เรื่องเล่าจัดระบบอย่างมีความหมายจนสามารถจัดเก็บตัวอย่างแนวปฏิบัติและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำความเข้าใจหัวข้ออย่างลึกซึ้งและกระตุ้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังนั้น เรื่องเล่าจึงเป็นเทคนิคสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ [54] ที่พิจารณาแล้วว่า เป็นเครื่องมือสอนและเรียนรู้ในอุดมคติเนื่องจากเห็นถึงความจำเป็นของผู้เรียนอย่างแท้จริงในการทำทำความเข้าใจประสบการณ์ผ่านกระบวนการทำความเข้าใจแตกต่างไปตามวัฒนธรรมของผู้เรียน [55]

ถ้ามีการนำเทคนิคการเล่าเรื่องไปประยุกต์ใช้อย่างรอบคอบ ผ่านการไตร่ตรองและจัดการอย่างเป็นระบบแล้ว การเรียนรู้ที่ดีย่อมเกิดขึ้นได้ [53] เพราะเทคนิคนี้กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความลึกซึ้งลุ่มลึก เพิ่มความสามารถในการสื่อสารความคิดและความรู้สึกในลักษณะที่ชัดเจนและเข้าใจได้ [4] อีกทั้งการเรียนรู้ยังเป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาสมอง และข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจะทำให้สมองเหนียวล้าอย่างรวดเร็วเพราะไม่ใช่วิธีธรรมชาติของสมองในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ [57]

การใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนดังงานวิจัยของ Vanichvasin [58] ในหัวข้อวิจัยเรื่อง The Development of a Novel Using Storytelling Technique as a Learning Tool in Promoting Student Engagement and Satisfaction และผลวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.49) และยังพบอีกด้วยว่า เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือเรียนรู้ใหม่ที่น่าสนใจและสนุกสนานในการจดจำ เข้าใจและรักษาเนื้อหาของวิชาที่เรียนรู้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pothong & Anchaleewitayakun [59] ที่ได้ทำการวิจัยในหัวข้อการใช้การสอนแบบการเล่าเรื่องเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการศึกษาพบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้การสอนแบบการเล่าเรื่องมีการพัฒนาขึ้น โดยคะแนนในการประเมินสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รวมทั้งผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแบบการเล่าเรื่องอยู่ในระดับพอใจมาก และเมื่อพิจารณาในด้านข้อดีของการสอนแบบการเล่าเรื่องพบว่า ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานกับกิจกรรมเป็นอย่างดี

ดังนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้งานสามารถทำได้โดยนำเรื่องเล่าไปใช้เป็นหลักในกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ การอธิบาย การตั้งคำถามและตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนสิ่งที่เรียนรู้ผ่านหลากหลายช่องทางเพื่อจัดการเรียนรู้เนื้อหาด้วยหลากหลายวิธี ซึ่งจะช่วยลดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้และเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยทั้ง 3 มิติต่างกันสามารถสรุปโดยรวมได้ว่า เทคนิคการเล่าเรื่องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมถ้าผู้สอนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและสามารถถ่ายทอดออกมาในรูปแบบเรื่องเล่าได้อย่างน่าสนใจ รวมทั้งสามารถวัดตัวแปรทางการเรียนรู้ได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ การมีส่วนร่วมหรือความพึงพอใจในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องควรต้องคำนึงถึงการจัดทำเรื่องเล่าอย่างกระชับและจัดเก็บเฉพาะเนื้อหาสำคัญเท่านั้นเนื่องจากผู้เรียนอาจมีความสนใจลดน้อยลงได้เมื่อเรื่องเล่ามันยาวเกินไป

ประโยชน์ที่ได้จากการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอน

การใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนในกิจกรรมการเรียนรู้มีดีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการความรู้ การสื่อสารหรือการเรียนรู้ก็มีประโยชน์อย่างมาก โดยประโยชน์หลักของเทคนิคการเล่าเรื่องที่ได้จากข้อค้นพบจากการวิจัยในมิติต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีดังต่อไปนี้

1. ช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เนื่องจากเทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่ช่วยจัดเก็บและจัดการเนื้อหาให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความรู้ที่จำเป็นไว้อย่างครบถ้วน ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่จำเป็น สามารถจดจำเนื้อหาที่สอดคล้องกับเรื่องเล่าได้ง่ายและรักษาเนื้อหานั้นไว้นาน ซึ่งนำไปสู่พัฒนาการทางการเรียนรู้ที่เต็มศักยภาพและมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอน

2. ช่วยเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้เรียน เนื่องจากเทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย น่าสนใจและสนุกสนาน ซึ่งพร้อมจะกระตุ้นจิตใจให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจที่จะเรียนรู้อย่างเพลิดเพลิน อันนำไปสู่การเรียนรู้ในท้ายที่สุด

แนวทางการนำเทคนิคการเล่าเรื่องไปใช้เป็นเครื่องมือสอน

แนวทางการประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนอย่างเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อคุณภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้นสามารถทำได้ใน 3 มิติตามที่ได้จากข้อค้นพบทางการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มิติการจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเพื่อจัดเก็บและจัดการความรู้ที่จำเป็นในรูปแบบของเรื่องเล่าต้องเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และไม่ผนวกเนื้อหาในรายวิชามากเกินไปจนขาดความบันเทิงของเรื่องเล่า ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่เน้นความบันเทิงมากจนการให้ความรู้ที่จำเป็นไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ควรสอดแทรกทั้งสาระและความบันเทิงในเรื่องเล่านั้นๆ และไม่ควรเน้นด้านใดด้านหนึ่งจนมากเกินไปเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียนรู้

2. มิติการสื่อสาร การประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องต้องเลือกใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่ายและเข้าถึงผู้เรียนได้ดี รวมทั้งภาษาที่เห็นภาพและกระตุ้นความรู้สึก หรืออาจกล่าวได้ว่า ควรเน้นการใช้ภาษาที่สามารถแปลงเรื่องยากในเนื้อหาวิชาให้กลายเป็นเรื่องง่ายมากกว่าการใช้ภาษาสลับซับซ้อนและเป็นวิชาการมากเกินไปจนยากแก่การทำความเข้าใจ นอกจากนี้การมีภาพประกอบยังช่วยสื่อสารให้เห็นภาพชัดเจนและกระตุ้นอารมณ์ร่วมได้ดียิ่งขึ้น ถ้าสื่อสารดี ผู้เรียนก็อยากที่จะเรียนรู้ แต่ถ้าสื่อสารยากและไม่น่าสนใจ ผู้เรียนก็อาจไม่อยากจะเรียนรู้ได้เช่นเดียวกัน

3. มิติการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องควรมีการกระตุ้นให้ใช้เรื่องเล่าเป็นหลักในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์ การอภิปราย การตั้งคำถามและตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนในรูปแบบออนไลน์เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและลดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบเดิมๆ อย่างต่อเนื่อง

บทสรุป

เทคนิคการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสอนที่น่าสนใจและมีศักยภาพเป็นอย่างมากที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดเนื่องจากเทคนิคนี้ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน เนื่องจากเทคนิคนี้สามารถสร้างความน่าสนใจ สร้างความเข้าใจ สร้างการจดจำ สร้างการมีส่วนร่วม ปลุกเร้าอารมณ์และกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าวิธีสอนแบบเดิมๆ และด้วยศักยภาพที่มีอยู่ เทคนิคการเล่าเรื่องจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอนที่มีศักยภาพได้ในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นใช้เป็นเครื่องมือจัดการความรู้ เครื่องมือสื่อสารและเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สูงสุดของผู้เรียน แต่การจะประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องในมิติที่ต่างกัันได้นั้นจำเป็นต้องเข้าใจความหมาย องค์ประกอบ ประเภทการประยุกต์ใช้ ข้อดี ข้อจำกัด ประโยชน์ที่ได้ และแนวทางการนำไปใช้ในการจัดการความรู้ การสื่อสารหรือการเรียนรู้เสียก่อนเพื่อให้การนำเทคนิคการเล่าเรื่องไปประยุกต์ใช้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] Yale. (n.d.). **Instructional Tools**. [online]. Retrieved January 20, 2019, from <http://www.clt.yale.edu/FacultyResources/Instructional-Tools>
- [2] DiPerna, J.C. 2008. **Academic enablers: assessment and intervention considerations**. Retrieved February 5, 2019, from <http://www.pearsonassessments.com/NR/rdonlyres/DCDB0A7E-9A50-4DF3-A475-EB2FEC1A30F5/0/AcademicEnablers.pdf>
- [3] Zabel, M.K. 1991. Storytelling, myths, and folk tales: strategies for multicultural inclusion. **Preventing School Failure**, 36, p. 32-34.
- [4] Mokhtar, N.H., Halim, M.H.A. and Kamarulzaman, S.Z.S. 2011. The effectiveness of storytelling in enhancing communicative Skills. **Procedia Social and Behavioral Sciences**, 18, p.163–169.

- [5] Rossiter, M. 2002. Narrative stories in adult teaching and learning. [online]. Retrieved January 1, 2019, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED473147.pdf>
- [6] Groce, R.D. 2004 An experiential study of elementary teachers with the storytelling process: Interdisciplinary benefits associated with teacher training and classroom integration. **Reading Improvement**, 41 (2), p.122-128.
- [7] Bellingham, D. 1998. **What is Storytelling?**. [online]. Retrieved January 20, 2019, from <http://www.peg.apc.org/~dbelling/WhatIsStlg.html>
- [8] Sole, D. (2007). **Sharing knowledge through storytelling**. [online]. Retrieved January 20, 2019, from http://www.providersedge.com/docs/km_articles/Sharing_Knowledge_Through_Storytelling.pdf
- [9] Caine, R., Caine, G., McClintic, C., and Klimic, K. 2005. **Brain/mind learning principles in action**. Thousand Oaks, CA: Morgan Press.
- [10] Sergeeva, N., and Trifilova, A. 2018. The role of storytelling in the innovation process. **Creativity and Innovation Management**, 27 (4), p. 489-498.
- [11] Post, T. 2002. The impact of storytelling on NASA and EDUTECH. **Knowledge Management Review**, 5 (1), p.26-29.
- [12] LeBlanc, S.M. and Hogg, J. 2006. **Storytelling: a practical method for facilitating knowledge management**. [online]. Retrieved January 20, 2019, from https://www.members.aect.org/pdf/Proceedings/proceedings06/2006/06_32.pdf
- [13] Alterio, M.G. 2003. **Using storytelling to enhance student learning**. [online]. The Higher Education Academy. Retrieved January 20, 2019, from http://desarrollodocente.uc.cl/images/Innovaci%C3%83%C2%B3n/Storytelling/Alterio_M._2003.pdf
- [14] Wetlaufer-Adcock, C. 2004. **The storyteller as knowledge transfer agent: facilitating transformational learning in the adult classroom**. PhD. Thesis. Minneapolis, Minnesota, USA: Walden University, USA.
- [15] Morgan, S. and Dennehy, R. 1997. The power of organizational storytelling: a management development perspective. **Journal of Management Development**, 16 (7), p. 494-501.
- [16] Eck, J. 2006. **An analysis of the effectiveness of storytelling with adult learners in supervisory management**. Research Paper. Master of Science Degree Career and Technical Education. University of Wisconsin-Stout.
- [17] Richter, M. and Koppet, K. 2000. **How to increase retention through storytelling**. StoryNet. [online]. Retrieved January 1, 2019 from <http://www.thestorynet.codarticles~essays/retentionicle.com>
- [18] Fog, K, Budtz, C., Munch, P., and Blanchette, S. 2001. **Storytelling: branding in practice**. 2nd ed. Berlin: Springer.
- [19] Andrews, D. H., Hull, T. D., and Donahue, J. A. 2009. Storytelling as an Instructional Method: Definitions and Research Questions. **Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning**, 3(2), p. 6-23.
- [20] Barnes, L. B., Christensen, C. R., and Hansen, A. J. 1994. **Teaching and the case method: text, cases, and readings**. Boston: Harvard Business School Press.
- [21] Abbott, A. 1992. What do cases do? Some notes on activity in sociological analysis. In C. C. Ragin, & H. S. Becker (Eds.). **What is a case? Exploring the foundations of social inquiry**. p.53-82. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

- [22] Savery, J. R. 2006. Overview of problem-based learning: definitions and distinctions. **The Interdisciplinary Journal of Problem-based Learning**, 1(1), p.9-20.
- [23] Boud, D., and Feletti, G. 1997. **The challenge of problem-based learning**. 2nd ed. London: Kogan Page.
- [24] Savery, J. R. 1998. Fostering ownership with computer supported collaborative writing in higher education. In C. J. Bonk & K. S. King (Eds.). **Electronic collaborators: learner-centered technologies for literacy, apprenticeship, and discourse**. p. 103-127. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- [25] Salas, E., Wilson, K. A., Priest, H. A., and Guthrie, J. W. 2006. Design, delivery, and evaluation of training systems. In G. Salvendy (Ed.). **Handbook of human factors and ergonomics**. p. 472-512.
- [26] Cobley, P. 2001. **Narrative**. New York: Routledge.
- [27] Asian Productivity Organization. 2010. **Knowledge management tools and techniques manual**. Japan: Asian Productivity Organization.
- [28] Davis, B.G. 1993. **Tools for teaching**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- [29] Davidson, M.R. 2004. A phenomenological evaluation: using storytelling as a primary teaching method. **Nurse Education in Practice**, 4 (3), p.184-189.
- [30] Weimer M. 2002. **Learner-centered teaching: five key changes to practice**. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- [31] Rooney, T., Lawlor, K., and Rohan, E. 2016. Telling tales; storytelling as a methodological approach in research. **The Electronic Journal of Business Research Methods**, 14 (2), p. 147-156.
- [32] Stern, B. B. 1995. Consumer Myths: Frye's Taxonomy and the Structural Analysis of Consumption Text. **Journal of Consumer Research**, 22 (2), p. 165-185.
- [33] Brown, J.S., and Duguid, P. 1998. Organizing knowledge. **California Management Review**, 40 (3), p.90-111.
- [34] Davenport, N.J. and Prusak, L. 1998. **Working knowledge: how organizations manage what they know**. Boston: Harvard Business School Press.
- [35] Zhao, Y.X. 2012. Storytelling in higher education. **Logistics Engineering Management China**, 34 (2), p.143-144.
- [36] Sole, D., and Wilson, D.G. 2002. **Storytelling in organizations: the power and traps of using stories to share knowledge in organizations** [online]. Retrieved January 1, 2019, from <http://www.lila.pz.harvard.edu>.
- [37] Schwartz, D.A. 2004. Listening out of the box: new perspectives for the workplace. **International Journal of Listening**, 18, p.47-55.
- [38] Reamy, T. 2002. Imparting knowledge through storytelling. **KM World**, 11 (7), p.1-11.
- [39] Davenport, T.H., De Long, D.W., and Beer, M.C. 1998. Successful knowledge management projects. **Sloan Management Review**, 39 (2), p.43-57.
- [40] Dalkir, K, and Wiseman, E. 2004. Organizational storytelling and knowledge management: a survey. **Storytelling, Self, Society**, 1 (1), p.57-73.
- [41] Ma, K.F. and Keppell, M. 2004. Knowledge management: the relevance of storytelling in the management of knowledge in organizations. In R. Atkinson, C. McBeath, C., D. Jonas-Dwyer & R. Phillips. (Eds). **Beyond the comfort zone**. p.571. **Proceedings of the 21st ASCILITE Conference**, Perth, 5-8 December.

- [42] Snowden, D. 1999. Storytelling: an old skill in a new context. **Business Information Review**, 16 (1), p.30-37.
- [43] Savita, K.S., Hazwani, H., and Kalid, K.S. 2011. The development of a narrative management system: storytelling in knowledge management. **International Journal of Computer, Electrical, Automation, Control and Information Engineering**, 5 (3), p. 262-266.
- [44] Groff, T. & Jones, T. 2012. **Introduction to knowledge management**. New York: Routledge.
- [45] Kalid, K.S.B., and Mahmood, A.K.B. 2010. Using stories to share knowledge: a Malaysian organization case study. **Journal of Knowledge Management Practice**, 11 (1), p. 1-10.
- [46] Weaver, C. 2005. **Storytelling. knowledge management specialist library** [online]. Retrieved January 1, 2019, from <http://library.nhs.uk/knowledgemanagement/ViewResource.aspx?resID=93580>.
- [47] Vanichvasin, P. 2017. The Development of a novel using Storytelling technique as a knowledge management tool to promote student learning in knowledge management subject. **Journal of Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot University**, 18 (2), p. 281-292.
- [48] Gargiulo, T.L. 2006. **Stories at work: using stories to improve communication and build relationships**. London: Praeger Publisher.
- [49] Davidhizar, R. and Lonser, G. 2003. Storytelling as a teaching technique. **Nurse Education**, 28 (5), p. 217-221.
- [50] Vanichvasin, P. 2017. The development of a novel using storytelling technique as a communication tool to promote the effectiveness of communication. P.61-65. **Proceedings of MEDIASIA2017: The Asian Conference on Media, Communication & Film**. Japan.
- [51] Hartling, L., Scott, S., Pandya, R., Johnson, D., Bishop, T., and Klassen, T.P. 2010. **Storytelling as a communication tool for health consumers: development of an intervention for parents of children with croup. Stories to communicate health information**. [online]. Retrieved January 1, 2019, from <http://www.biomedcentral.com/1471-2431/10/64>
- [52] Li, E.H. and Hew, H.S. 2017. Better learning of Chinese idioms through storytelling: current trend of multimedia storytelling. **The Electronic Journal of e-Learning**, 15 (7), p. 455-466.
- [53] McDruy, J., and Alterio, M. 2003. **Learning through storytelling in higher education: using reflection & experience to improve learning**. London and Sterling, VA: Routledge.
- [54] Abrahamson, C.E. 1998. Storytelling as a pedagogical tool in higher education. **Education**, 118 (3), p. 440.
- [55] Bishop, R. and Glynn, T. 1999. **Culture counts: changing power relations in education**. Palmerston North: Dunmore Press.
- [56] McEwan, H and Egan, K. 1995. **Narrative in teaching, learning and research**. New York: Teachers College, Columbia University.
- [57] Perry, B. 2000. How the brain learns best. **Instructor**, 110 (4), p. 34.
- [58] Vanichvasin, P. 2018. The development of a novel using storytelling technique as a learning tool in promoting student engagement and satisfaction. p. 243-249. **Proceedings of ACE2018: The Asian Conference on Education**. Japan.
- [59] Pothong, S. and Anchaleewitayakun, W. 2018. Using storytelling as a teaching method to develop English speaking skills of the sixth grade students. **SDU Graduate School Academic Journal**, 14 (2), p. 145-154.